

Федорченко О. Є.,к.е.н., доцент кафедри обліку
підприємницької діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

В умовах сьогодення значна частина Державного бюджету України формується за рахунок податку на додану вартість (ПДВ), який є одним з основних та, водночас, найнеоднозначних податків. Адже, незважаючи на постійні роз'яснення та коментарі органів Державної податкової служби, все одно виникає багато питань щодо процедур обліку та адміністрування ПДВ, бюджетного відшкодування, неузгодженості численних законодавчих актів та змін до них тощо.

Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві залежить від обраної форми обліку та організації роботи бухгалтерії, при цьому окрім бухгалтерського фінансового обліку підприємство має вести ще й облік господарських операцій з метою оподаткування.

Для відображення в обліку податків, у т.ч. ПДВ, планом рахунків передбачено синтетичний рахунок 64 «Розрахунки за податками і платежами», при чому для обліку безпосередньо ПДВ використовують субрахунки 641 «Розрахунки за податками» з відкриттям окремого аналітичного рахунку, 643 «Податкові зобов'язання» та 644 «Податковий кредит». Субрахунки 643 та 644 є транзитними. Їх застосовують для коригування податкового зобов'язання та податкового кредиту у випадках здійснення авансових платежів (рахунки 371 і 681 відповідно). Тобто фактично інформація щодо накопичених сум податкового зобов'язання та податкового кредиту за звітний період, яка міститься на рахунках 643 і 644 є неповною, оскільки охоплює тільки господарські операції, по яких була здійснена попередня оплата.

Таким чином, назви субрахунків 643 «Податкові зобов'язання» та 644 «Податковий кредит» фактично не відповідають їх економічному змісту. Тому, на нашу думку, було б доцільно змінити назви субрахунків на 643 «Податкові зобов'язання за отриманими авансами» та 644 «Податковий кредит за виданими авансами». На користь висловленої нами позиції свідчить і той факт, що за наявності залишків на кінець звітного періоду на субрахунках 643 та 644 у балансі вони відображаються не як заборгова-

ність за розрахунками з бюджетом, а як «Інші оборотні активи» та «Інші поточні зобов'язання» відповідно, що також підкреслює зазначену невідповідність.

Наступним проблемним питанням, що виникає при відображенні ПДВ у бухгалтерському обліку є те, що правило першої події, яке використовується для визначення податкового зобов'язання або податкового кредиту, у бухгалтерському обліку не співпадає з моментом визнання доходів та витрат згідно П(С)БО. Як свідчить практика, одного правила першої події для виникнення податкового зобов'язання або податкового кредиту не достатньо, оскільки обов'язковою умовою для їх визнання є отримання від контрагентів такого документу, як податкової накладної. Проте, якщо контрагент не надасть податкової накладної, то, незважаючи на виконання правила першої події, права на податковий кредит і податкове зобов'язання у іншого контрагента не буде. Отже, виникають додаткові складнощі при відображенні в обліку ПДВ.

На відміну від загального порядку відображення у бухгалтерському обліку ПДВ, при застосуванні касового методу таких питань не виникає, оскільки податкове зобов'язання виникає у момент отримання грошових коштів за відвантажені товари або надані послуги. Тому податковий кредит виникає у момент сплати грошових коштів, що значно легше сприймається працівниками бухгалтерії підприємств. Отже, використання касового методу як основного, для багатьох підприємств полегшило б облік розрахунків за податком на додану вартість.

УДК 657

Федченко Т. В.,

к.е.н., старший викладач кафедри
бухгалтерського обліку,
Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського

ПОКАЗНИКИ ПРО ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ ЗВІТНОСТІ

Основи формування соціальної звітності вітчизняних підприємств мають низку проблемних питань щодо організації бухгалтерського обліку відповідних суб'єктів соціально орієнтованого бізнесу як на мікро-, так і на макрорівні.